

План рада на наставном предмету

Назив предмета : Климатске промене и еколошка безбедност

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
	Изборни (модул 4 – Еколошка безбедност)	II	5	3+2+0

Циљеви предмета	Предмет нуди разумевање утицаја климатских промена (природног или антропогеног карактера) на сложене и разнолике безбедносне претње као што су присилне миграције услед деградације животне средине, рањивост водних ресурса и хране укључујући еколошке екстремисте и њихов одговор на климатске промене и заштиту животне средине. Оспособљеност критичке анализе и размишљања академских истраживања везаних за утицај климатских промена на најважније безбедносне претње укључујући и алате за њихово вредновање. Упознавање са најважнијим међународним организацијама, као и организацијама у Републици Србији које се баве климатским променама.
Исход изучавања	Разумевање најактуелнијих предвиђања о климатским променама до краја овог века, као и утицаја климатских промена на безбедност. Нуди интердисциплинарни пут ка разумевању како промене у животној средини услед климатских промена (али и не-климатских) у контексту природних или катастрофа индукованих људским фактором утичу на најважније аспекте безбедности: миграције, водне ресурсе и храну. Упознавање са алатима управљања, адаптације и митигације претњи.
Садржај и структура предмета	Теоријска настава Разлика између глобалног загревања и климатских промена • Предвиђања о климатским променама до краја 21. века • Локалне, регионалне и глобалне климатске промене. Узроци и актуелности • Три безбедносне претње као последица климатских промена: оскудица обновљивих ресурса, повећање нивоа мора и интензивирање природних несрећа, као и њихова повезаност са социјалним факторима који могу водити ка немирима • Климатски и не-климатски узроци миграција • Максималистичка и минималистичка перспектива, push и pull фактори • Стратегије за решавање проблема еколошких избеглица • Правни оквир заштите избеглица и превазилажење проблема у правној заштити

	<p>еколошких избеглица • Промена међународног права о лицима без држављанства услед климатских промена (пример острва Тувалу) • Климатске промене и безбедност водних ресурса • Климатске промене и безбедност хране</p> <ul style="list-style-type: none"> • Адаптација и смањење ризика услед климатских промена • Радикални заштитници животне средине – еко-терористи <p>Практична настава</p> <p>Глобални климатски осматрачки систем (GCOS). Климатске промене у Републици Србији, прорачун емисија гасова стаклене баште. Оцена рањивости сектора и система и адаптација на измењене климатске услове: хидрологија и водни ресурси, енергетски сектор и индустријски процеси. Ублажавање климатских промена. Концепција, функција и израда дигиталних модела климе. Глобални и национални дигитални модели климе. Способност планирања, процене, организовања и спровођења истраживања. Упознавање са радом, плановима и закључцима најважнијих међународних организација као што је Међувладин панел о климатским променама, Оквирна конвенција УН-а о климатским променама, Високи комесеријат УН за избеглице, Међународна организација за миграције, као и Конференцијама о климатским променама – COP 24 (2018) и COP 25 (2019).</p>
--	--

ПРЕДАВАЊА		
Недеља	Тематска јединица	број часова
1	Разлика између глобалног загревања и климатских промена • Предвиђања о климатским променама до краја 21. века	3
2	Локалне, регионалне и глобалне климатске промене. Узроци и актуелности	3
3	Три безбедносне претње као последица климатских промена: оскудица обновљивих ресурса, повећање нивоа мора и интензивирање природних несрећа, као и њихова повезаност са социјалним факторима који могу водити ка немирима	3
4	Климатски и не-климатски узроци миграција • Максималистичка и минималистичка перспектива, push и pull фактори	3
5	Стратегије за решавање проблема еколошких избеглица	3

6	Правни оквир заштите избеглица и превазилажење проблема у правној заштити еколошких избеглица	3
7	Климатске промене и безбедност водних ресурса • Промена међународног права о лицима без држављанства услед климатских промена (пример острва Тувалу)	3
8	Климатске промене и безбедност хране • Адаптација и смањење ризика услед климатских промена • Радикални заштитници животне средине – еко-терористи	3

ВЕЖБЕ		
Недеља	Тематска јединица	број часова
1	Глобални климатски осматрачки систем (GCOS).	2
2	Климатске промене у Републици Србији,	2
3	Прорачун емисија гасова стаклене баште. Међувладин панел о климатским променама, Оквирна конвенција УН-а о климатским променама	2
4	Оцена рањивости сектора и система и адаптација на измењене климатске услове: хидрологија и водни ресурси, енергетски сектор и индустријски процеси.	2
5	Ублажавање климатских промена.	2
6	Концепција, функција и израда дигиталних модела климе.	2
7	Глобални и национални дигитални модели климе.	2
8	Способност планирања, процене, организовања и спровођења истраживања.	2

Облици извођења наставе	Предавања, вежбе, есеј
Начин оцењивања на предмету	Есеј – 30 Презентација – 20 Присуство на предавањима и активност - 20 Испит – 30
Литература	Обавезна <ul style="list-style-type: none"> 1. Димитријевић, Д. (2010). <i>Трендови еколошке безбедности у XXI веку</i>. Београд: Факултет безбедности. 2. Јовановић Поповић, Д. и Милинчић А. М. (2015). <i>Еколошке избеглице - Концепт, статусна питања и изазови</i>. Београд: Српско географско друштво. 3. Intergovernmental Panel on Climate Change (2014) <i>Climate Change 2014: Synthesis Report. Contribution of Working Groups I, II and III to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change</i> [Core Writing Team, R.K. Pachauri and L.A. Meyer (eds.)]. Geneva: IPCC.
	Допунска <ul style="list-style-type: none"> 1. Министарство животне средине и просторног планирања Републике Србије (2010). <i>Први извештај Републике Србије према Оквирној конвенцији УН о промени климе</i>. Београд: Министарство животне средине и просторног планирања Републике Србије. 2. Министарство животне средине и просторног планирања Републике Србије (2017). <i>Други извештај Републике Србије према Оквирној конвенцији Уједињених нација о промени климе</i>. Београд: Министарство заштите животне средине Републике Србије
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	<p>Наставник: Проф. др Дејана Јовановић Поповић, редовни професор E-mail: dejana@fb.bg.ac.rs Консултације: уторак 16-17h</p> <p>Др Милош Томић, доцент E-mail: milos.tomic@fb.bg.ac.rs Консултације: уторак 16-17h</p> <p>Др Дејан Радовић, доцент E-mail:dejan2r@gmail.com</p>

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Разлика између глобалног загревања и климатских промена
2. Предвиђања о климатским променама до краја 21. века
3. Локалне, регионалне и глобалне климатске промене. Узроци и актуелности
4. Три безбедносне претње као последица климатских промена: оскудица обновљивих ресурса, повећање нивоа мора и интензивирање природних несрећа, као и њихова повезаност са социјалним факторима који могу водити ка немирима
5. Климатски и не-климатски узроци миграција
6. Максималистичка и минималистичка перспектива, push и pull фактори
7. Стратегије за решавање проблема еколошких избеглица
8. Правни оквир заштите избеглица и превазилажење проблема у правној заштити еколошких избеглица
9. Промена међународног права о лицима без држављанства услед климатских промена (пример острва Тувалу)
10. Високи комесеријат УН-а за избеглице
11. Међународна организација за миграције
12. Међувладин панел о климатским променама
13. Оквирна конвенција УН-а о климатским променама
14. Конференција о климатским променама – COP24 (2018) и COP25 (2019)
15. Климатске промене и безбедност водних ресурса
16. Климатске промене и безбедност хране
17. Адаптација и смањење ризика услед климатских промена
18. Радикални заштитници животне средине – еко-терористи
19. Глобални климатски осматрачки систем (GCOS).
20. Климатске промене у Републици Србији,
21. Прорачун емисија гасова стаклене баште.
22. Оцена рањивости сектора и система и адаптација на измењене климатске услове: хидрологија и водни ресурси, енергетски сектор и индустријски процеси.
23. Ублажавање климатских промена.
24. Концепција, функција и израда дигиталних модела климе.
25. Глобални и национални дигитални модели климе.